

บทที่ 3

ระเบียบวิธีและการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ การศึกษาถึงผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่อยู่ใกล้มหาวิทยาลัย จัดเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology)

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1.1 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก่อนทำการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยทำการสำรวจพื้นที่กรณีศึกษาคือ บริเวณชุมชนเมืองเอกโครงการ 1 และมหาวิทยาลัยรังสิต โดยการเดินเท้าและรถยนต์เพื่อทำการสังเกตถึงสภาพพื้นที่โดยทั่วไป รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้ที่อาศัยในชุมชน และกิจกรรมของนักศึกษา , บุคคลากรของมหาวิทยาลัยรังสิต พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่

- ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเมืองเอก และคณะกรรมการหมู่บ้าน
- นักศึกษาและบุคคลากรของมหาวิทยาลัยรังสิต
- ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของโครงการเมืองเอก
- หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลหลักหก
- ผู้ประกอบการรอบ ๆ บริเวณมหาวิทยาลัย

เพื่อให้ทราบถึงสภาพทางกายภาพและสังคมของพื้นที่ที่จะทำการศึกษา รวมถึงรับฟังข้อคิดเห็นและแนวความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัย สำหรับเตรียมการวางแผนดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป

3.1.2 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการศึกษารายละเอียดของงานเอกสารต่าง ๆ ที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับงานวิจัย เช่น

- ผังแม่บทของโครงการเมืองเอกรังสิต
- ผังบริเวณโครงการ 1
- เอกสารแสดงรายละเอียดของโครงการเมืองเอก
- กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น
- วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและต่างประเทศ
- แผนที่และภาพถ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ การสังเกตการณ์ในชุมชน การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านต่าง ๆ การแจกแบบสอบถามผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน (บริเวณพื้นที่กรณีศึกษา)

3.2 ขอบเขตพื้นที่กรณีศึกษา

พื้นที่ซึ่งจะทำการศึกษาเป็นพื้นที่โครงการ 1 ภายในบริเวณชุมชนเมืองเอก ในส่วนตั้งแต่ถนนหลัก (ถนนเอกทักษิณ) ทางเข้าชุมชน ตลอดไปจนถึงมหาวิทยาลัยรังสิตครอบคลุมถึงถนนย่อยคู่ขนาน (ถนนเอกทักษิณ 1,2,3,4,5,7,9) และถนนบริเวณด้านหน้ามหาวิทยาลัยรังสิต (ถนนเอกประจิม 2,3,4,5) เป็นการศึกษาวิธีเจาะจงเฉพาะกลุ่ม (Cluster Study) แบบ Multi Stage Sampling เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจน

3.3 ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาคือ ผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณตามรายละเอียดในข้อ 3.2 รวมถึงผู้ประกอบการรอบ ๆ มหาวิทยาลัยรังสิต

3.4 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในพื้นที่กรณีศึกษา กำหนดให้หน่วยเป็นหลังคาเรือน เนื่องจากสามารถกำหนดจำนวนประชากรเพื่อทำการสำรวจได้ชัดเจน และได้รับข้อมูลที่กระจายไปทั่วทั้งพื้นที่ศึกษา ซึ่งในพื้นที่ที่ทำการศึกษานี้มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้น 578 หลังคาเรือน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา 244 หลังคาเรือน ตามการกำหนดของ Herbert Arkin and Raymond R. Colton ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความผิดพลาดของความแม่นยำ $\pm 5\%$ ดังตารางที่ 3.4.1

ตารางที่ 3.4.1 ตัวอย่างประชากรที่จะทำการศึกษาที่ขอบเขตความเชื่อมั่น 95% โดยมีความผิดพลาดของความแม่นยำ $\pm 5\%$

ขนาดของประชากร (ครอบครัว)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1,000	244
2,000	278
3,000	281
4,000	299
5,000	303
10,000	313
20,000	318
50,000	321
100,000	321
ตั้งแต่ 500,000 ขึ้นไป	322

ที่มา : Herbert Arkin and Raymond R. Colton, Tables for Statisticians.

(New York : Barnes & Nobles, Inc. 1963) P.151-152

ในการลงพื้นที่จริง กำหนดแบบสอบถามที่ใช้ลงพื้นที่เป็นจำนวน 300 ชุด ภายหลังจากการสำรวจโดยการเดินเคาะประตูบ้านแล้ว พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 578 หลังคาเรือน ส่วนหนึ่งจะเป็นบ้านว่างไม่มีผู้อยู่อาศัย ทำให้ไม่สามารถเก็บตัวอย่าง ได้ครบสมบูรณ์ทั้ง 244 ตัวอย่าง

แบบสอบถามที่เก็บได้จริงมีจำนวน 197 ตัวอย่าง สามารถคิดเป็นร้อยละ 34.08 ของจำนวนหลังคาเรือนที่ยังไม่ได้หักจำนวนบ้านว่างออก

3.5 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างเป็นไปในลักษณะไม่จำเพาะเจาะจง แต่กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ศึกษา มีการศึกษาและสำรวจจากพื้นที่จริง และแผนที่ของชุมชนก่อนทำการสุ่มตัวอย่าง

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้คือ

3.6.1 การสังเกต ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสังเกต เพื่อหาข้อมูล 2 วิธี คือ

- แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)
- แบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation)

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบกับข้อมูลจากแบบสอบถาม โคชรายละเอียดของข้อมูลที่ได้จะแบ่งออกเป็น

- ก. สภาพทางกายภาพของชุมชนเมืองเอก
- ข. สภาพทางสังคมของชุมชนเมืองเอก

3.6.2 การสัมภาษณ์ ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเจาะลึกสำหรับกลุ่มประชากรที่อยู่นอกเหนือจากประชากรที่เป็นผู้อาศัยในชุมชน ได้แก่

- ก. กลุ่มอาจารย์, บุคลากร และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรังสิต
- ข. กลุ่มผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของโครงการเมืองเอกรังสิต
- ค. กลุ่มข้าราชการท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับชุมชนเมืองเอก และมหาวิทยาลัยรังสิต

โดยการสัมภาษณ์จะมีทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการเพื่อรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากกรณีอื่น ๆ

3.6.3 การออกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้เตรียมคำถามโดยจัดพิมพ์เป็นแบบฟอร์ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงกับเป้าหมายที่ต้องการทราบ คำถามที่จัดเตรียมจะผ่านกระบวนการวิเคราะห์และตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งผ่านการทดสอบ (Pre - Test) ก่อนที่จะสัมภาษณ์จริง โดยมีกลุ่มคำถามคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- ที่ตั้ง
- ชนิดของอาคาร
- วัตถุประสงค์ของการใช้อาคาร

ส่วนที่ 2 โครงสร้างของครัวเรือน

- จำนวนสมาชิก
- อายุ, การศึกษา, อาชีพ
- ระยะเวลาที่อยู่อาศัย

ส่วนที่ 3 สภาพปัญหาในชุมชนเมืองเอก

- ผลกระทบจากมหาวิทยาลัย
- ปัญหาทางกายภาพ
- ปัญหาทางสังคม
- ปัญหาด้านการจัดการ

ส่วนที่ 4 ความข้องเกี่ยวกับระหว่างชุมชนเมืองเอกกับมหาวิทยาลัยรังสิต

- ความข้องเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย
- การตัดสินใจเลือกที่อยู่อาศัย
- ทักษะติดต่อมหาวิทยาลัย
- การเข้าร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5 ปัญหาระหว่างชุมชนกับมหาวิทยาลัย

- ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากมหาวิทยาลัย
- การแก้ปัญหาและความพอใจกับการแก้ไข
- การประสานงาน
- การร่วมมือกันในชุมชน
- การรับรู้ถึงกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

ส่วนที่ 6 ทักษะของผู้อาศัยในชุมชน

- ความพึงพอใจต่อสภาพภายในชุมชน
- ความพึงพอใจต่อมหาวิทยาลัยในชุมชน

คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคำถามที่กำหนดให้เลือกตอบจากคำถามที่กำหนดให้ (Closed End) ผสมกับคำถามแบบเปิดให้ตอบ (Open End) ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากคำตอบที่กำหนดไว้

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเขียนในเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package the Social Science (SPSS) Version 7.5 โดยวิเคราะห์ในเรื่องของ

- อัตราส่วนร้อยละ (Percentage)
- ค่าเฉลี่ย (Mean-X)
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation - SD.)

เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไป การกระจายของตัวแปรในแต่ละหมวดหมู่ของตัวแปร โดยใช้ระดับนัยสำคัญ (Level of Significance) ที่ 0.5 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

3.8 การนำเสนอผลวิจัย

ผู้ศึกษานำเสนอผลงานวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) อธิบายถึง ผลกระทบตามข้อมูลที่ได้รับโดยใช้ตารางแสดงข้อมูลสถิติช่วยสนับสนุนผลการวิจัย